

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etape națională, 21 aprilie 2016
clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește cu atenție fragmentele de mai jos.

A.

Era o după-amiază banală și insignifiantă, tristă și monotonă în scurgerea ei plicticoasă. În odaia mea nimic nu se schimbă, raza de soare ce pătrundea pe geam se mutase de pe masă pe un colț de perete, sticla cu apă din care băusem era din nou acum la locul ei, și iată că în intervalul acesta mărunț de timp cât i-a trebuit razei de soare să se miște cu câțiva centimetri și eu să admit acțiunea aceasta simplă de a bea apă pentru a-mi astâmpăra setea, iată că în această clipă se întâmplase pentru un om faptul cel mai grav și mai esențial al existenței sale: murise. Pentru o clipă rămăsei zăpăcit fără ca să pot judeca importanța întâmplării, dar cu cât timpul trecea și cu cât eu căutam să pătrund în adevărata ei profunzime cu atât trebui să constat că rămâneam cufundat în banalitatea și simplitatea după-amiezii și că nimic nu mă ajuta ca să pătrund și să înțeleg în ce constă gravitatea clipei în care moare un om și totuși aceasta nu era o întâmplare oarecare peste care se putea trece cu ușurință rezolvând-o cu o frază sceptică ori cu o ridicare din umeri, cel puțin așa mi se părea atunci mie.

În ce anume constă importanța unei clipe? În ce se poate recunoaște profunzimea ei și ireversibilitatea ei definitivă? În ce se diferențiază clipa când moare un om, de celelalte când nu se întâmplă decât fapte banale și simple? Dar în fiecare clipă se petrec fapte grave și fapte banale și decorul rămâne același, lumina după-amiezii aceeași și aceeași temperatura caldă a propriului meu trup închis în sacul lui de piele și când închid ochii același întuneric îmi copleșește pleoapele și aceleași viziuni de totdeauna mă invadează: serioase, simple, halucinante, extraordinare sau hilare, dar toate, absolut toate fără nicio legătură cu faptul că a murit un om și așa în fiecare clipă ... În fiecare clipă ... Descurajant! [...]

Iată pentru ce nu înțeleg nimic din ceea ce se petrece în jurul meu și continui să „cad” în viață printre întâmplări și decoruri, printre clipe și oameni, printre culori și muzici, tot mai vertiginos, secundă cu secundă, tot mai profund, fără sens, ca într-un puț cu pereții zugrăviți cu fapte și oameni, în care „căderea” mea nu este decât o simplă trecere și o simplă traiectorie în vid, constituind totuși ceea ce bizar și fără justificare s-ar putea numi „a-mi trăi viața mea proprie” ... [...]

Când veniră ploile primăverii și zăpada se topi, până la clinica unde locuia străbăteam un noroi dens și cleios, încât ajungeam la dansa murdar și ostenit [...].

— Știi că peste câteva săptămâni trebuie să plec, îmi spuse ea într-o după-amiază. Îmi spune doctorul meu că sunt vindecată, mă întorc la Copenhaga și va veni pentru a mă conduce logodnicul meu.

— Ești vindecată? Ești logodită? puneam întrebările și nu știam ce doream să aflu mai întâi.

— Și una, și alta ... până acum însă observ că nu m-ai întrebat niciodată pentru ce stau la Leysin și poate că nu te-ar fi interesat asta dacă nu-ți spuneam că trebuie să plec ... și vindecată, și logodită ... vindecată în mod destul de dramatic după o operație [...]. Cât despre logodnic, adăugă ea, ți-l pot arăta ... Îmi aduse o fotografie mare, gata încadrată, pe care un tânăr blond și visător privea cu ochi clari lumina extraordinară ce venea de jos. [...]

În primele zile, după sosirea logodnicului nu-mi telefonă deloc și nici nu-mi trimise vreun bilet, dar într-o zi anunță că vine să mă vadă cu logodnicul ei la clinica mea pentru a lua ceaiul împreună, chiar în acea după-amiază.

Era o zi frumoasă, însorită și mă gândii să rămânem pe terasă unde era mai mult loc. [...]

— Ce vrei? Întrebă ea uimită. Știi bine că sunt logodită și că logodnicul meu e aici ... să rămânem prieteni ... însă atâta tot ...

— Bine, dar când erați departe unul de altul nu tot logodiți erați? ...

— Exact, dar eram departe, la mii de kilometri și puterea logodnei se dizolvă în aer la o distanță atât de mare. Pentru asta există scrisorile care aduc din când în când puțină „logodnă concentrată” cu ele, și în zilele când primeam scrisori nu te primeam ... lăsam pentru evaporare o zi și scrisoarea își pierdea vigoarea și parfumul ca o floare care exală un miros tot mai slab, tot mai neclar ... până nu mai are parfumul ei.

În zilele acelea am simțit pentru întâia oară ce e gelozia și cu toate că explicația „prietenei mele” era destul de clară și logică, ea nu mă mulțumi. Cred că am avut crize cu mult mai intense și mai dureroase decât acelea pentru durerile mele fizice. Poate pentru a vorbi de ele am și povestit întâmplarea aceasta, pentru că mi se pare că unul din faptele cele mai uluitoare din lume și din viața unui om este să se stârneasce, în grămada aceasta caldă de mușchi, intestine și de sânge care este un om, o suferință ce nu ține de ele și nu ține de nicio alterare organică exterioară și de nimic ce poate fi pipăit și văzut, stârnindu-se în întunericul interior din nimic și măcinând totul în grozave suferințe ce nu au niciun atom de materie în constituția lor. Este uluitor și demential.

(Max Blecher, *Vizuina luminată*)

B.

— Mersi, colegu', a spus șoferul, apoi mi s-a adresat iarăși cu ochiul. Putem s-o amânăm, mi s-a adresat de astă dată mie. Facem juma' de oră până la Urziceni. Iar dacă vreau, scoatem și mai puțin. Avem liber, doar ați auzit.

Am dat iar din cap. Aprobator, firește. Și un minut a fost liniște. Nici vocile din difuzor nu m-au deranjat în minutul ăla. Parcă toți simțiseră nevoia de liniște pe care o simțeam eu, deși evident că nu era așa. Iar după un minut, pentru a sublinia faptul că nu era așa, șoferul m-a întrebat:

— Și?

Este posibil să fi părut destul de derutat în fața unei asemenea întrebări. Și e posibil ca el să fi sesizat deruta mea, întrucât a plescăit din buze parcă nemulțumit, apoi a continuat.

— Londra. Ați spus că de-acolo ați venit. Plouă tare? Așa am auzit.

— Da, i-am spus.

— Plouă deci?

— Plouă.

A mai plescăit o dată.

— Da mai e și soare din când în când, nu?

— Hâm, i-am zis.

Câteva secunde a părut concentrat exclusiv pe felul în care-i mergea mașina, întrucât tocmai se auzise de la motor un zgomot, o pocnitură. Apoi, pentru că zgomotul nu s-a repetat, s-a liniștit și s-a întors iarăși spre mine.

— Auziți, da' de ce circulă ăia invers pe stradă? Adică, știți, chestia cu volanul pe dreapta. Care-i schepsisul?

Nu știam care-i schepsisul, așa că i-am mărturisit ignoranța mea în chestiune. Și-am fost puțin jenat când i-am observat privirea. Începea să se îndoiască oare că veneam din Londra? Ar fi trebuit să-i povestesc cum mă plimbam prin Soho ore întregi, prin ploaia aia afurisită, fără să mă intereseze nimic altceva în afara gândului că sunt în Soho? Cum mâncasem un „sausage of the day” într-un pub kitsch numit Shakespeare's Head din Fouberts Place, întrebându-mă tot timpul de ce naiba urcasem la etajul acela de la a cărui fereastră privea spre stradă un Shakespeare din gips sau din plastic? [...] Aș fi putut să-i povestesc toate astea. Și-aș mai fi putut să-i spun și cum m-am oprit în fața unei tonete cu suveniruri din Piccadilly Circus, unde-am văzut niște globuri dintr-acelea pe care când le întorci se umplu de ninsoare. Și am vrut să cumpăr unul, pentru că logodnica mea colecționa globuri cu nume de orașe străine. Înainte de a-l cumpăra însă, am căutat din priviri o cabină dintr-aia telefonică, roșie, mi-a venit să o sun, pentru a o întreba dacă vrea glob cu Tower Bridge sau cu Big Ben, apoi am zâmbit și le-am cumpărat pe amândouă, deși niciodată

logodnica mea nu voia două globuri din același oraș. Însă, pentru că-și dorise de multă vreme să viziteze Londra, iar în momentul acela eu mă aflam acolo, mi-am zis că pot să iau și două. Și chiar trei, și patru. Dar m-am oprit la două, nu din zgârcenie, ci pentru că la acea tonetă nu aveau globuri și cu alte atracții turistice. Aș fi putut chiar să-l rog pe șofer să oprească, să mă duc în spatele dubiței, să scot geamantanul, să-l desfac și să iau de acolo cele două globuri. [...] Probabil îi păream nepăsător. Nu eram, nici n-aveam cum să fiu. Și n-aveam cum să fiu mai ales pentru că, înainte cu o lună de plecarea mea la Londra, logodnica mea avusese un accident tot pe drumul ăsta. Venea tot dinspre București, unde trebuise să-și rezolve niște probleme personale, tocmai pentru că urma să plecăm apoi la Londra împreună. Și mașina ei se răsturnase, la fel ca mașina aceea cu număr spaniol, iar ea, logodnica mea, n-avusese, într-adevăr, nicio șansă. Doar că asta nu se întâmplase aici, ci undeva mai în urmă, cu mai mulți kilometri în urmă. Iar eu încercasem să nu recunosc locul acela când trecuserăm pe lângă el, încercasem să mă gândesc la cu totul altceva. Și, până să văd mașina asta cu număr de Spania, reușisem într-o bună măsură. Doar că mintea nu poate fi controlată la fel ca un computer. Am văzut cândva un documentar în care se făceau asemănări între creier și computer. Și erau multe. Erau însă și multe diferențe. Printre care și aceea că, dacă în privința calculatorului, informația e accesată printr-o adresă, ceea ce-ți oferă ție controlul, în ceea ce privește creierul, informația se accesează prin conținut. Ca și cum ai căuta un cuvânt pe net și ți se deschid pagini ce conțin acel cuvânt, dar informația generală e despre cu totul altceva. Ca și cum ai tasta cuvântul „dragoste”, de exemplu, și ți s-ar deschide o pagină despre grădinărit, iar tu ai ajuns acolo pentru că într-un loc se spune ceva de genul: „Grădinarul își îngrijește castraveții cu dragoste”. Mă rog, chestii dintr-astea.

L-am privit pe șofer. Era încruntat, nepăsarea mea îl enervase probabil. Și am simțit nevoia să-i vorbesc, trebuia să-i spun ceva.

— Auziți, i-am spus, sunt curios: de unde aveți aparatul ăsta? și am arătat cu degetul spre aparatul din stânga volanului.

A ridicat mâna dreaptă de pe volan, a fluturat-o prin aer în semn de lehamite. Sau de indiferență. Și a continuat să conducă fără să-și întoarcă privirea de pe drum. Iar eu m-am gândit la un mod de a-l face să reia conversația cu mine, dar nu mi-a venit nimic inteligent în mine. Și-apoi, după câteva minute, am renunțat la intenția de a-l mai împăca pe șofer. Nici nu avea prea mare importanță, mai era foarte puțin până acasă. Deja se vedea, în depărtare, orașul.

(Lucian Dan Teodorovici, *Celelalte povești de dragoste*)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Evidențiază două mijloace diferite prin care se manifestă funcția conativă a limbajului în dialogul din fragmentul extras din *Vizuina luminată* de Max Blecher, ilustrându-le cu câte un exemplu. **6 puncte**
2. Prezintă efectul utilizării registrului colocvial în fiecare dintre cele două fragmente date. **6 puncte**
3. Ilustrează, cu câte un exemplu din fiecare fragment, două elemente de structură a textului narativ. **6 puncte**
4. Explică semnificația secvenței: *În ce anume constă importanța unei clipe? În ce se poate recunoaște profunzimea ei și ireversibilitatea ei definitivă? În ce se diferențiază clipa când moare un om, de celelalte când nu se întâmplă decât fapte banale și simple? Dar în fiecare clipă se petrec fapte grave și fapte banale și decorul rămâne același, lumina după-amiezii aceeași și aceeași temperatura caldă a propriului meu trup închis în sacul lui de piele și când închid ochii același întuneric îmi copleșește pleoapele și aceleași viziuni de totdeauna mă invadează [...]*, extrase din *Vizuina luminată* de Max Blecher. **6 puncte**
5. Susține-ți opinia despre modul în care se reflectă imaginea cuplului în cele două texte. **6 puncte**

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150-300 de cuvinte care să reprezinte perspectiva șoferului asupra călătorului, valorificând fragmentul extras din Lucian Dan Teodorovici, *Celelalte povești de dragoste*.

În textul tău, vei avea în vedere respectarea convențiilor unui monolog oral și particularitățile lingvistice ale șoferului, personajul din fragmentul dat.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *reprezentări ale orașului*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).